

CREATIVE INNOVATION LAB

”

CIL – priestor pre kreativitu a kultúru v spojení so zahraničnými Slovákmi.

Milí nadšenci kreativity,

Kreatívne centrá STVR Artēna v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach pripravujú množstvo podujatí a spolupracujú so špičkovými kreatívcami. Odteraz by sme sa Vám radi pravidelne pripomínali s aktivitami, ktoré podporujú spoluprácu a **vzťahy s našimi krajinami, zahraničnými Slovákmi**. Aj touto formou by sme ich radi zviditeľnili a vzájomne sa spolu s Vami prepájali. V tomto pilotnom vydaní by sme Vám chceli predstaviť náš aktuálny **projekt CIL**, na ktorom pracujeme. Oslovili sme preto vedúceho odboru kreatívnych centier STVR Artēna **Martina Šablu**, aby Vám projekt priblížil.

Aká je misia projektu CIL?

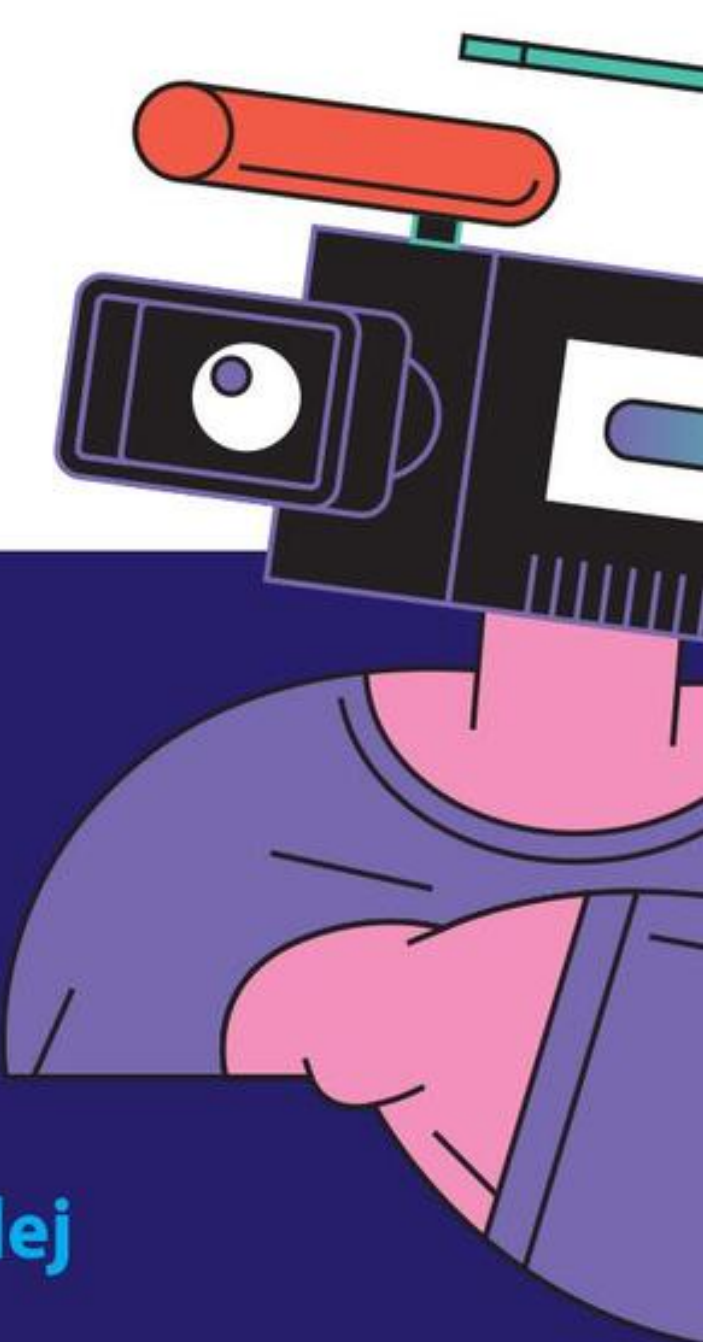
Misiou projektu je nielen podporiť tzv. obeh mozgov, ale aj **prepojiť aktérov na Slovensku so zahraničnými Slovákmi v oblasti kultúry a kreativity**. V rámci projektu máme záujem **vytvoriť priestor pre experimentovanie s inováciami**, pre rozvoj zručností, tvorbu zmysluplných audiovizuálnych výstupov, diskusu a spoluprácu aktérov KKP zo Slovenska i zahraničia a to na lokálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni.

Čo si Slováci žijúci v zahraničí odnášajú z podujatí?

Pevne verím, že najmä chuť k ďalšej spolupráci. Podujatia sa snažíme plánovať v súlade s potrebami krajanov a tak, aby mali pozitívny dopad aj na dlhodobejšiu spoluprácu či už s **STVR** alebo s aktérmi v KKP na Slovensku. Niekoľko takýchto živých spoluprác sme už vďaka projektu naštartovali, a to najmä s novou diaspórou na Islande, v Nemecku či v UK. Zo starej diaspóry sme v kontakte napr. s **krajinami zo Srbska, Maďarska či Rumunska**. Väčšinou sú zahraniční Slováci milo prekvapení z prístupu profesionálnych lektorov STVR, ktorí zdieľajú inovatívne know-how, ale aj z excelentnej technológie, ktorú na Slovensku v kreatívnych centrách STVR vďaka podpore z fondov EÚ máme k dispozícii. A to aj pre ich tvorbu.

Čo zaujímavé napríklad kreatívne centrá už v rámci projektu priniesli a aké ďalšie novinky chystáte?

V rámci projektu sme si napríklad v praxi vyskúšali niekoľko **AI softvérov** na tvorbu audiovizuálnych diel, ale priniesli sme aj tému **5G inovácií v televíznom vysielaní** či inovatívny spôsob nahrávania priestorového zvuku, tréning nových zručností pri tvorbe televíznych reportáží i spoluprácu krátkych audiovizuálnych diel so špeciálnymi pedagógmi. V budúcom roku pripravujeme napríklad **podujatia zamerané na podcasty zahraničných Slovákov, filmovú fotografiu, tvorbu rozhlasového fičru či audiovizuálnych diel v oblasti vedy**.

PODUJATIA

V rámci spomínaného projektu CIL Kreatívne centrá Artēna uskutočnili viaceré podujatia, prinášame Vám výber z nich:

V košíckej Arténe vznikol aj dokument o využití umelej inteligencie

Študenti škôl zo **Slovenska a Ukrajiny** mali počas septembrového workshopu možnosť pracovať s mimoriadne atraktívnou formou AV tvorby súčasnosti. Počas **STUDIO WORKSHOPu** sa zamerali na produkciu krátkych AV diel - tzv. reelsov, a to pomocou nástrojov umelej inteligencie. Nové zručnosti v rámci AV tvorby pomohli sprostredkovať traja lektori - fotograf **Ľubo Špírk**, herec **Roman Pomajbo** a **Dominik Bari**, ktorý sa podielil o skúsenosti z významných zahraničných filmových škôl. Jedným z výstupov bude aj dokumentárny film „**De Anima 2.0.-DigitAll**“, zachytávajúci momenty spoločnej tvorby študentov.

Viac informácií o podujatí nájdete na webe artena.sk

Inovácie v televíznej reportáži spájajú Slovákov doma i v zahraničí

Bratislavská Artēna usporiadala 10. októbra 2025 **Studio Workshop – TELEVÍZNA REPORTÁŽ: Inovácie v oblasti prejavu, obsahu a obrazu**. Podujatie spojilo teóriu s praxou, nové technológie s kreativitou a slovenskú mediálnu komunitu doma aj v zahraničí. Cieľom bolo prehliť odborné kompetencie účastníkov v oblasti tvorby modernej televíznej reportáže a ukázať, ako aj menšie redakcie môžu zvyšovať kvalitu a atraktivitu svojich výstupov. Zároveň sa stalo platformou na posilňovanie vzťahov medzi Slovákmi žijúcimi doma a komunitami v zahraničí – v **Poľsku, Maďarsku, Rakúsku, Srbsku, Česku, či Spojenom kráľovstve**. Lektorom bol **Patrik Herman**, skúsený redaktor a moderátor, ktorý predstavil aktuálne trendy v oblasti televíznej žurnalistiky.

Viac informácií o podujatí nájdete na webe artena.sk

Banskobystrická Artēna spojila Slovensko s Austráliou

Cieľom októbrovej aktivity „**ONLINE STUDIO TRIP**“ bolo priblížiť účastníkom činnosť a zameranie Kreatívneho centra STVR, prezentovať aktuálne výstupy a iniciatívy a zároveň vytvoriť priestor pre výmenu skúseností, poznatkov a kontaktov. Online odudatie bolo **zamerané predovšetkým na slovenskú komunitu žijúcu v Brisbane, Adelaide a Sydney**, a to najmä pedagogicky slovenského jazyka ako aj členov ďalších profesijných komunit pôsobiach v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Výsledky otvárajú priestor pre ďalšiu spoluprácu.

Viac informácií o podujatí nájdete na webe artena.sk

LAB POOL

Databáza kreatívcov

Artēna aktuálne v rámci projektu CIL pracuje na vzniku virtuálnej databázy, v ktorej postupne **nájdete kontakty na nadšencov, profesionálov i začínajúcich tvorcov v audiovizuálnej, kreatívnej a kultúrnej oblasti**. Cieľom tejto databázy je spájať tých, ktorí sa môžu deliť so svojimi bohatými skúsenosťami s ďalšími tvorivými talentovanými ľuďmi, ktorí hľadajú pomoc či inšpiráciu.

Túto databázu nám môžete pomôcť budovať aj VY.

Zapojte sa a staňte sa súčasťou tejto veľkej „**zoznamky**“ kreatívcov. Stačí, ak **kliknete na tento odkaz** a **vyplníte krátky formulár**. Takto vyplnenú vizitku uverejníme na našom webe artena.sk v sekcii LAB POOL/Databáza kreatívcov.

Veríme, že aj týmto spôsobom sa nám podarí spájať talent, deliť sa o skúsenosti a tým násobiť kreativitu.

Chcem sa zapojiť do LAB POOL

ROZHOVOR s Iljā Ruppeldt

Ilja Ruppeldt je pôvodom **československý filmový dokumentarista** narodený v Indii. Filmové vzdelanie získal na bratislavskej VŠMU. Pôsobil ako asistent réžie Dušana Hanáka, Juraja Jakubiska, Juraja Herza a ďalších. V roku 1985 začal aj s vlastnou réžiou v Československej televízii, Krátkom filme Bratislava a ArtCentre Praha. V roku 1997 sa presťahoval na Nový Zéland, kde natáča reklamy, propagačné videá, ale aj dokumentárne filmy. Na konte má mnohé dokumenty o zahraničných Slovákoch.

Vaša práca v oblasti audiovizie je veľmi bohatá. Ak by sme sa vrátili k Vaším začiatkom, kedy u Vás prepukla túžba venovať sa práci v tejto sfére?

U mňa to prepuklo niekedy okolo jedenásteho roku života. Mal som trochu šťastia – otec mal na tú dobu skvelú kameru na **amatérsky formát Normal 8**. Tak som vlastne začal pomerne skoro. Približne od pätnástich rokov som začal posilať svoje krátke filmy na súťaže amatérov a odtiaľ už viedla cesta na **Filmovú a televíznu fakultu VŠMU**.

Ktoré z Vašich diel pokladáte za svoje najväčšie úspechy, na čo vo svojej tvorbe najviac dbáte?

To je dobrá otázka. U mňa existuje istý paradox. Napríklad film **Letová správa 89 – 90** je jednoznačne môj najúspešnejší film, no ja sám ho nepovažujem za úplne vydaný. Mám aj iné filmy, pri ktorých bola reakcia publika celkom iná, než som očakával.

Ste autorom mnohých dokumentov, špeciálne aj o zahraničných Slovákoch. Čo Vás na tejto téme fascinuje a ako k nej pristupujete a na čom momentálne pracujete?

Mal som rôzne obdobia, počas ktorých som sa venoval odlišným témam. Všetko to vždy nejako vyplynulo z doby a okolností. Keďže v posledných rokoch žijem v zahraničí, prirodzene z toho vyplynulo aj to, že točím **o Slovákoch, ktorí žijú mimo domova**. Snažím sa držať krok s dobou – v mojom prípade to znamená rozprávať príbehy tak, aby boli iné než tie, ktoré si divák môže pozrieť na YouTube či v iných médiách. Vždy musí ísť o pohľad na tému cez skúsenosť ľudí, ktorí vyrástli v slovenskom prostredí. Verím, že práve to je tá pridaná hodnota, ktorú slovenský divák v iných dokumentoch z ďalekých krajín neuvidí. Momentálne pripravujem **dokument o Slovákoch v Japonsku**. Čo bude ďalej – ak vôbec niečo – ešte netuším.

Kompletný rozhovor nájdete na webe artena.sk

ZAÚJÍMAVOSTI

V tejto časti nášho pravidelného newslettera Vám prinesieme informácie o podujatiach v oblasti kultúry a kreativity, ktoré sa uskutočnia vo svete a ich súčasťou boli naši krajanovia, Slováci žijúci v zahraničí. Ak viete o podujatí, ktoré prispelo k podpore slovenských komunit mimo domovinu, určite nám o nich dajte vedieť a my ich radi zazdieľame.

Londýn ožil slovenským folklórom

Počas októbra sa v priestoroch Trinity Church na Nether Street v Londýne uskutočnil 5. ročník Folklórnych dielní pre rodiny s deťmi žijúcimi vo Veľkej Británii. Podujatie zorganizovala Asociácia slovenských škôl a komunitných centier vo Veľkej Británii. Školy vedú pedagógovia a dobrovoľníci, ktorých cieľom je vzdelávať v slovenskom jazyku, učiť o Slovensku, histórii, tradíciách, folklóre. Postupne tu vznikajú detské folklórne skupiny a je vidieť, že aj v Anglicku a narastá túžba zviditeľňovať náš slovenský folklór cez tanec a predstavenia ako aj tanečné workshopy. Súčasťou eventu bol aj tanečný workshop pod vedením čestných hostí - folkloristov z FS Rozmarín z Viedne. Folkloristky Ingrid a Silvia z Detského folklórneho súboru Sovička z Londýna ukázali mini choreografiu a roztancovali tancom hostí. Moderný twist k slovenským folklórom dodala aj Módná prehliadka slovenských krojov. Na pripravenom pódii ukázali deti a dospelí ich vzácne kroje z rôznych regiónov a porozprávali o ich unikátnych prvkoch.

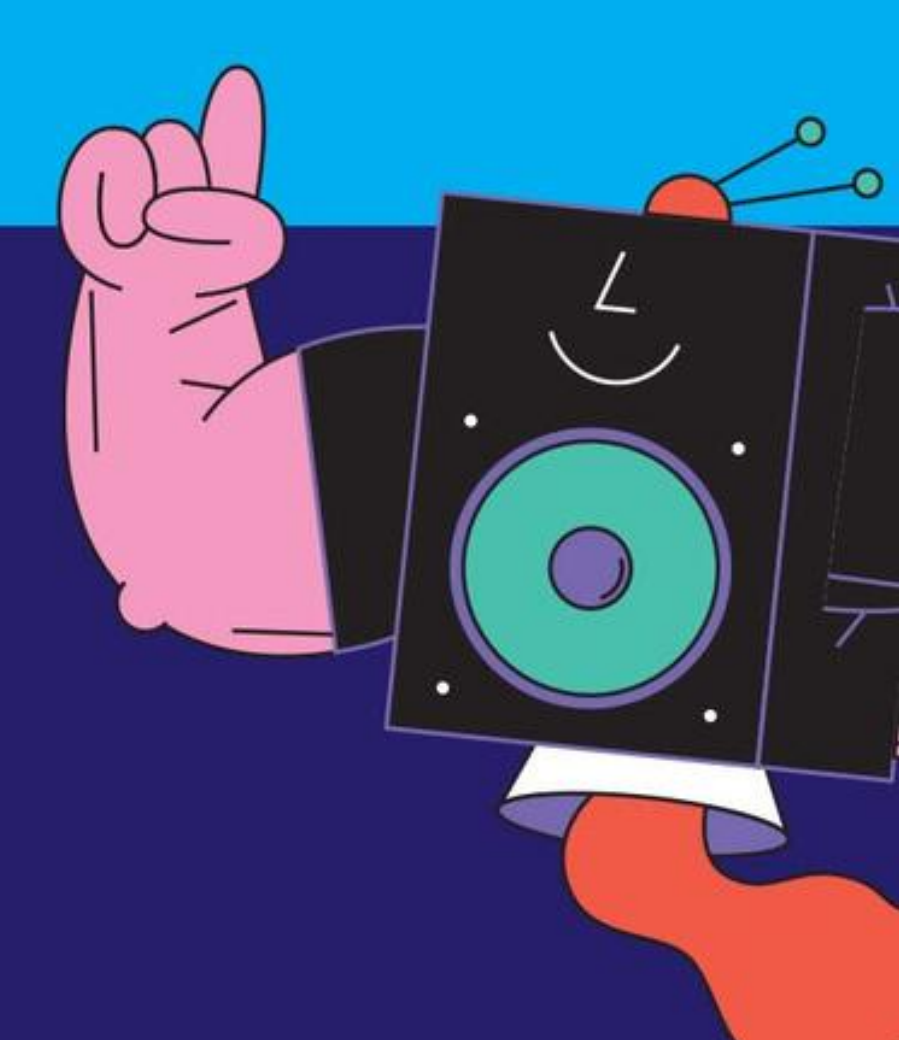
Viac informácií o podujatí nájdete na webe artena.sk

Festival českej a slovenskej tvorby opäť podporil kultúrnu vzájomnosť

Na rôznych miestach sa počas piatich dní uskutočnil v Prahe už 11. ročník Festivalu českého a slovenskej tvorby pre deti a mládež, ktorý sa koná v rámci Mesiaca česko-slovenskej kultúrnej vzájomnosti a predstavuje divadelnú, knižnú a výtvarnú tvorbu pre deti zo Slovenska a Českej republiky. Aktuálny ročník vychádzal z histórie spoločného štátu a života v dvoch samostatných republikách, reflektoval aj absurdnosť vojnových konfliktov a boj proti rasovému násiliu. Festival každoročne poukazuje na nutnosť ochrany prírodných zdrojov a zároveň zdôrazňuje silu priateľstva. Organizátorkou festivalu je Viera Kučerová, ktorá stojí napríklad aj za podcautom Slovenská mozaika.

Viac informácií o podujatí a rozhovor s organizátorkou pani Vierou Kučerovou nájdete na webe artena.sk

ČO NÁS ČAKÁ NAJBĽIŽŠIE

Artēna

17.12. Online Studio Trip

18.12. CREATIVE LAB DOORS Košice – Dvere do sveta kreativity

18.12. CREATIVE LAB WORKSHOP – Kreatívna dielňa

Sledujte web artena.sk, kde nájdete všetky informácie o aktuálnych aj pripravovaných podujatiach v roku 2026.